

‘Hoe gekker het aanbod, hoe eerder ik geneigd ben ja te zeggen’

Al zijn boeken gaan erover: worden wie je bent, het onmogelijke voor elkaar krijgen. Arthur Japin (54) kiest zelf ook graag voor het ongebruikelijke. Zo bouwt hij een balletstudio aan huis en woont hij met twee mannen. ‘Waarom niet?’

Arthur Japin legt zijn been nog steeds moeiteloos op de barre. ‘Het ritme van ballet is altijd gebleven’, vertelt de schrijver.

Vol enthousiasme werkt Japin mee aan de fotoshoot, net voor aanvang van de balletvoorstelling over het leven van de Russische balletdanser Vaslav Nijinsky (inmiddels niet meer in het theater) uitgevoerd door het Nationaal Ballet. Fotograaf Wim van der Spiegel en de auteur krijgen een kwartier de tijd om foto's te maken met de Petrouschka's, een rol die Nijinsky zelf ooit danste.

‘Liefde geven is het enige wat ik begrijp’, vertelt Arthur Japin. De werkelijkheid van zijn gewelddadige jeugd ontvluchtte hij al vroeg door een fantasiewereld te creëren. Zo vormde de auteur zijn jeugd om tot een aangename wereld. Zijn vader, die toneelrecensent was en detectives schreef, had psychotische afwijkingen, dronk veel en reageerde dat af op Arthurs moeder. Toen Japin 12 was, pleegde zijn vader zelfmoord. Na een verdrietige periode was hij zijn vader daar dankbaar voor. Eindelijk was er rust in huis. ‘Soms moest ik ervoor zorgen dat hij ophield mijn moeder met haar hoofd tegen de muur te slaan. Wij moesten ons soms opsluiten als hij te veel gedronken had. Regelmatig suste ik de boel thuis. Op school werd ik van mijn 6e tot mijn 14e gepest. Ze sloegen me in elkaar. Altijd heb ik gedacht dat ik tegenover geweld liefde moest stellen. Vroeger begreep ik nooit waarom kinderen mij niet moesten of in elkaar sloegen. Ik deed helemaal niks. Die pesterijen, het geweld kon ik niet

meteen naast me neerleggen, ik was gekwetst. Dat kon ik pas toen Lex (uitgever Lex Jansen, red.) in mijn leven kwam. Ik was 23 en moest leren begrijpen dat ik het waard was dat er iemand was die van mij hield. Dan komt het punt dat je wel moet onderzoeken wie je bent en wat je wilt. Heel snel heb ik afgeleerd me iets aan te trekken van wat andere mensen van mij denken. Als ik moest luisteren naar wat zij van mij vinden, deed ik helemaal niks meer.’

Na je 50e weer op balletles gaan en een eigen balletstudio laten bouwen, menigeen zal een wenkbrauw ophalen. Waarom niet? denkt Japin. ‘Vroeger was dansen een ingang om tot mezelf te komen. Die eigenaardige jeugd was een tijd waarin niemand geïnteresseerd was in wat er in mij omging. Ik zocht naar manieren om mij uit te drukken en kenbaar te maken. Het was een rare stap om als kind van 10 op balletles te gaan. De kinderen op school

Arthur Japin (Haarlem, 26 juli 1956) gaat na het gymnasium naar de toneelschool in Londen, studeert 2 jaar Nederlandse taal- en letterkunde in Amsterdam en stapt dan over naar de Kleinkunstacademie. Hij speelt diverse rollen voor radio, film en tv (*Flodder*, *Onderweg naar morgen*) en staat op het toneel bij Toneelgroep Centrum en de Theaterunie. In 1987 stopt hij met acteren en begint te schrijven. In 1996 debuteert hij met *Magonische verhalen* (in 2000 verfilmd door Ineke Smits). Met zijn roman *De zwarte met het witte hart* (1997), een boek waarvoor hij 10 jaar onderzoek heeft verricht, bereikt hij een internationaal publiek. In 2004 verschijnt *Een schitterend gebrek*, dat eveneens internationaal wordt uitgegeven. In het seizoen 2008/2009 presenteert de schrijver voor de Vara de quiz *QI* en speelt in de tv-serie *Annie M.G. Afgelopen april is de film De vliegenierster van Kazbek in première gegaan, waarvoor hij het script schreef. Japins nieuwe roman Vaslav ligt vanaf de eerste week van september in de winkel (€ 21,95, de Arbeiderspers). Arthur Japin woont in Utrecht samen met uitgever Lex Jansen en de Amerikaanse schrijver Benjamin Moser.*

moesten me al niet, en toch ging ik dansen. Al snel begreep ik dat het in de klas toch nooit zou lukken en ik beter maar kon doen wat ik graag wilde. Op de toneelschool heb ik een aantal jaar balletles gevolgd. Ik ben te zwaar gebouwd en ermee opgehouden. De taal van de dans spreek ik echter makkelijk. Laatst was ik in San Francisco, omdat mijn boek *De droom van de leeuw* er uitkwam. Ik hoorde over een dansbijeenkomst waar iedereen kwam: acteurs, oude hippies, jong en oud. Daar wilde ik bij zijn. Twee uur achter elkaar heb ik in trance gedanst. Dansen moet je alleen doen, dacht ik altijd, maar het kan ook met anderen, als ze maar in hun eigen wereld zitten. Die balletstudio kwam zo uit. We hebben een huis in Frankrijk met een garage. Het dak lekte, dus er moest iets mee gebeuren. Waarom geen studio? dacht ik. In Nederland wil ik les nemen, samen met een aantal mensen uit het theatervak die mijn leeftijd hebben en dezelfde gebreken. Tenslotte zijn we niet meer de jongsten (lacht). Ik wil weer zinken in het gevoel dat me als kind zo dierbaar was.’

Waarom niet? Deze woorden keren geregeld terug in het gesprek over zijn niet-doorsnee leven. Het boekenbal in 2006 opende Japin als schrijver van het Boekenweekgeschenk *De grote wereld* bijvoorbeeld op blote voeten. Uit provocatie, dachten velen. De waarheid was dat hij zijn act als Japanse trommelaar volgens de traditie op blote voeten moest doen om te aarden. En waarom zou je dan niet op blote voeten blijven lopen als het zo lekker en natuurlijk aanvoelt? vindt Japin.

In zijn dagboeken *Zoals dat gaat met wonderen*, uitgegeven in 2008, kwam hij uit voor zijn *ménage à trois*. Zelf noemde hij zijn relatie met Lex en Ben in een eerder interview met esta een wonder. ‘Waarom niet? Vroeger dacht ik altijd: er moet er één jaloers zijn of tekortkomen. Maar het kan, van twee mannen houden. De liefde verdubbelt zich. Dat Ben bij ons woont, komt omdat de oorspronkelijke liefde met Lex sterk en groot genoeg is.’ Het theaterleven, dat hij als acteur eens had afgezworen omdat hij er niet zichzelf kon zijn, komt ineens weer om de hoek kijken. Opnieuw zegt Japin: ‘Waarom niet? Ik ben gevraagd voor een rol in het theater, ik wil er nog niet veel over kwijt, maar ik denk dat ik het doe. Veel mensen laten zich tegenhouden omdat ze niet weten wat er gaat gebeuren, bang zijn wat anderen over hen denken. Dat zijn voor mij gek genoeg geen redenen om iets niet te doen. Hoe gekker het aanbod, hoe eerder ik geneigd ben ja te zeggen. Op alle mogelijke manieren wil ik vormgeven. Toen bekend werd dat ik de quiz *QI* voor de Vara ging

presenteren, kreeg ik ook veel commentaar: een schrijver presenteert niet. Kritiek trek ik me wel degelijk aan, ik ben ook best kwetsbaar. Toch doe ik het tegenovergestelde, doe ik dingen waarvan mensen denken: maar dat kan toch niet? Ik laat me niet vangen. Als je je gaat conformeren, word je heel erg ongelukkig, ga je van jezelf af staan. Het kwetsende gedrag van anderen probeer ik te compenseren door open en ontwapenend te blijven. Als kind heb ik geleerd dat je niet moet weglopen. Waarom mag je niet alles proberen? Het theater keert langzamerhand terug in mijn leven, de mensen van de academie zoeken mij weer op. In april ontving ik de Annie M.G. Schmidt-prijs voor het beste theaterlied, *Nachtkaravaan*, dat ik geschreven heb voor Sara Kroos. Ik ben bezig met een roman die zich afspeelt in het theater en sta binnenkort wellicht zelf weer op het toneel. In mijn dagboek schrijf ik ergens: ‘Het leven kent heel weinig losse eindjes’, en dat is zo, jaren later zie je soms weer verbanden zoals nu met het theater.’

Het lied *Nachtkaravaan* is een vrolijke ode aan de onafhankelijkheid. Een lofzang voor alle mensen die anders zijn en het alleen moeten doen. Volgens Japin is er veel moed nodig om jezelf te kunnen zijn. ‘Die mensen zijn mijn helden, net als de personages in mijn historische romans. Als ik zelf naar buiten treed, heb ik ook kracht nodig. Het liefste zou ik net als Vaslav (Japins nieuwste roman *Vaslav* gaat over de Russische balletdanser Vaslav Nijinsky (1890-1950), red.) binnen blijven en niet meer buiten komen. Toen we het huis in Utrecht kochten, keken we eigenlijk naar een huis hier aan de overkant, een huis met allerlei hokjes en hoekjes. ‘Dat doen we maar niet, daar ga je je in opsluiten’, zei Lex. Dat deed ik vroeger als kind al op onze droomzolder met allerlei hoekjes, ik vluchtte dan in de liedjes van de musicals. Het huis waar ik nu in woon heeft grote ruimten (lacht). Ik heb een sterke behoefte aan stilte. Bij vlagen zelfs een behoefte om in één klap op te houden met alles. Uiteindelijk ga ik altijd weer door. De deur dichtdoen en jezelf nooit meer laten zien, zoals Vaslav deed, kan ik me griezelig goed voorstellen. Wat mij aan hem fascineert, is dat Vaslav middenin een voorstelling ineens zegt: ‘En nou is het kleine paardje moe.’ De rest van zijn leven danst en praat hij niet meer. Het boek gaat heel erg over de invloed van die beslissing op de mensen om hem heen: zijn vrouw, minnaar en bediende. Zijn beslissing om te stoppen, zich op te sluiten, bewijst dat je je leven kunt inrichten zoals je wilt. Je kunt een grote beslissing maken, rigoureuus kappen en iets heel nieuws beginnen. Al mijn motto’s in mijn boeken hebben ermee te maken: je moet worden wie je bent. >

‘Dat Ben bij ons woont, komt omdat de liefde met Lex sterk en groot genoeg is’

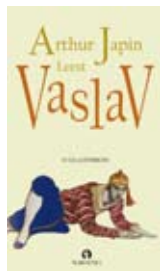
‘De deur dichtdoen en jezelf nooit meer laten zien, ik kan het me griezelig goed voorstellen’

Alles in het leven begint met een ‘ja’, meent Japin.

En daarin heeft zijn jeugd, zijn schitterende gebrek, hem een voorsprong gegeven. Want, stelt de schrijver: hij heeft nooit rekening hoeven houden met de groep, omdat hij er niet bij hoorde, en werd daarvoor niet in zijn grenzen beperkt. Japin ontdekte het leven met volle teugen.

‘Misschien ben ik wel bang om bang te zijn, wil ik daar niet aan toegeven en doe ik daarom alles wat op mijn pad komt. Dingen vanuit je hart doen heeft niets met geld te maken. Ook toen Lex en ik geen cent hadden, deed ik wat ik wilde. Ik heb geleerd me durven los te maken van een gemeenschap. In relaties zoek je dan naar mensen die je daarin steunen. Bij wie je je veilig voelt, omdat zij begrijpen dat je het nodig hebt om niet helemaal te passen in patronen. De enige beslissing die ik gemaakt heb, is dat ik als ik op mijn sterfbed lig ik geen teleurstelling wil hebben over het feit dat ik iets niet geprobeerd heb. Dat lijkt mij een nederlaag. En nu we het toch over de dood hebben, ik hoop dat Ben – die twintig jaar jonger is en Lex en mij dus waarschijnlijk zal overleven – voor onze dood iemand van zijn eigen leeftijd heeft gevonden die van hem houdt. Van hem mag ik dit niet meer zeggen (lacht).’

Hoe mooi zijn vrije leven ook is, Japin ervaart het ook als een zwaar avontuur. ‘Ik ben gelukkig en toch vind ik het qua energie een heel zware opgave om het tot een goed eind te brengen. Zo zwaar dat je bijna blij zal zijn dat je gaat sterven en het gered hebt zonder oorlogen, ziektes en andere moeilijke dingen. Maar steeds zit binnenin dat strijdvaardige lied uit die musicals waar ik vroeger op zolder naar luisterde, dat lied dat zegt: ‘Op een dag zul je... je eigen balletstudio hebben’ (lacht) Naar die stem, die helemaal niet heel machtig is, blijf ik luisteren. Een doel nastreven, ook al lijkt het op dat moment nog zo onhaalbaar, werkt heilzaam.’

Vaslav ligt nu ook in de winkel als luisterboek, voorgelezen door Arthur Japin.

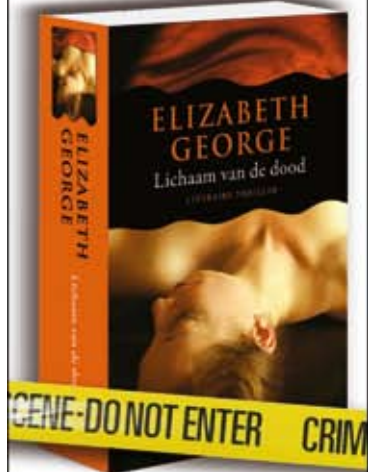
10 cd-luisterboek, Rubinstein, € 32,95

Al het mogelijke is onbelangrijk, wat belangrijk is dat je het onmogelijke voor elkaar krijgt. Dat heeft te maken met hoop houden en dromen.’

Door zijn levenshouding komen mooie dingen op zijn pad, heeft Japin verrassende onverwachtse ontmoetingen met bijvoorbeeld de moeder van Poetin, Máxima en Willem-Alexander, Kader Abdolah, maar ook een hoer van de Keileweg of een zwerver in San Francisco.

‘Die ontmoetingen gebeuren veelal op mijn reizen. Ik reis veel om mijn boeken te promoten, maar ook om onderzoek te doen naar mijn personages. Voor mijn boek *Vaslav* ben ik in Zwitserland geweest. Binnenkort mag ik in het huis waar hij gewoond heeft, daar kijk ik erg naar uit. In mijn personage duiken is leuk, het is net zoiets als verliefd worden. Jarenlang onderzoek is helemaal geen opgave. Ik ben nieuwsgierig naar ze. Wil bij wijze van spreken weten wat ze op hun brood aten. Geduldig ben ik helemaal niet, dat lijkt zo. Maar als je vol bent van iets, kun je het heel lang volhouden (lacht). Ik kies mijn personages uit omdat ze al op mij lijken. Dan denk ik: mens hoe heb jij dat gedaan? Waar zit de moed, de kracht? Dat intrigeert me. Met schrijven plak je veel van jezelf erop. Al die boeken... eigenlijk is het mijn autobiografie, al leefden die mensen in een andere tijd, zijn er verschillende thema's als vergeving, theater of dé grote keuze. Het zijn allemaal facetten van mezelf.’

Jarenlang succesvol,
nog steeds
met frisse blik

Met Thomas Lynley en Barbara Havers creëerde Elizabeth George een speurdersduo dat een plaatsje verdient in de galerij van grote Engelse detectives.
– DE TELEGRAAF

Ontdek
Elizabeth George nu

www.awbruna.nl

